

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

SANOAT VA QISHLOQ XO'JALIGI GEOGRAFIYASI
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 - Ta'lim

Ta'lim sohasi: 110000 - Ta'lim

Ta'lim yo'nalishi: 60111000 - Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari

Chirchiq -2023

Fan/modul kodi SHQGT204	O'quv yili 2024-2025	Semestr 4	Kreditlar 4
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus	Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Sanoat va qishloq xo'jalik geografiyasi	60	60
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda ishlab chiqarishning asosiy tarmog'i hisoblangan moddiy ishlab chiqarishning uziga xos xususiyatlari, hududiy joylashish shakllari, rivojlanish darajasi, ularning tarmoqlarining asosiy jihatlari, sanoat xududiy joylashuvi natijasida xosil bo'ladigan turli shakllar va ishlab chiqarishning rivojlanishida muxim rol o'ynovchi omillar hamda barqaror rivojlanishni ta'minlashda "yashil iqtisodiyot"ning o'rni; "Yashil iqtisodiyot" konsepsiyasining mohiyati va rivojlanish bosqichlari; "Yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirish yo'nalishlari, O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasi: zaruriyati, maqsadi, tamoyillari va vazifalari haqida bilim berish, ko'nikma va malaka yaratishdan iborat. Fanning vazifasi - talabalarda moddiy ishlab chiqarishning asosiy tarmoqlarining xususiyatlarini aniqlash, ularni joylashtirish va rivojlantirishda zarur bo'lgan omillar va qonuniyatlarni bilishdan iborat.		
II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)			
II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:			
1-mavzu. "Sanoat va qishloq xo'jaligi geografiyasi" fanining o'rganish maqsadi va vazifalari, obyekti, predmeti. Sanoat va qishloq xo'jaligi geografiyasining maqsad va vazifalari. Sanoat va qishloq xo'jaligi geografiyasining predmeti. Sanoat va qishloq xo'jaligi geografiyasining vujudga kelish tarixi.			
2-mavzu. Ishlab chiqarish tarmoqlarini shakllanish va rivojlanish bosqichlari Ishlab chiqarishning insoniyat taraqqiyotidagi ahamiyati. Ishlab chiqarish tarmoqlarini shakllanish va rivojlanishida yuzaga kelgan asosiy bosqichlar. Turli ishlab chiqarish tarmoqlarining ijtimoiy formatiyalarning shakllanishidagi ta'siri. Ishlab chiqarish tarmoqlari rivojlanishi bilan ekologik muammolarning kuchayib borish xususiyati.			

Ishlab chiqarish tarmoqlarini shakllanishi va rivojlanishining hududiy tafovutlari. Ishlab chiqarish tarmoqlarini shakllanish va rivojlanish bosqichlarining Respublikamiz iqtisodiyotida aks etishi.
3-mavzu. Ishlab chiqarishni tashkil etish shakllari. Ishlab chiqarishni samarali tashkil etish ushbu fan uchun eng dolzarb masalalardan biri sifatida. Uning asosiy shakllari. Mujassamlashuv, kooperatsiya, ixtisoslashuv ko'rinishlari.
4-mavzu. Ishlab chiqarishni joylashtirishga ta'sir etuvchi omillar. Ishlab chiqarishning hududiy rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar. Ishlab chiqarish tarmoqlarining rivojida turli tabiiy, ijtimoiy va iqtisodiy omillar ta'sirining ortib borishi. O'zbekiston Respublikasida ishlab chiqarish tarmoqlarining tashkil etilishi va rivojlanishi.
5-mavzu. Energetika sanoati. Yoqilg'i energetika majmuasini o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Majmuaning asosiy tarmoqlari va ularning geografiyasi. Yoqilg'i energetika majmuasi bilan bog'liq texnologik jarayonlar. Yoqilg'i sanoatining asosiy tarmoqlari. Ko'mir, neft gaz sanoatlarini rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar. Elektr energetikasanoatining davlatlar va mintaqalar iqtisodiyoti rivojidagi ahamiyati. Elektro energetika sanoatining asosiy yo'nalishlari. An'anaviy energetika tarmoqlari –GES, IES, AESlarning hududiy joylashuviga ta'sir etuvchi omillar. Noan'anaviy energiya manbaalari. Yoqilg'i energetika majmuasi tarmoqlari rivojining atrof-muhitga ta'siri. O'zbekistonda yoqilg'i energetika majmuasining rivojlanish xususiyatlari. Elektroenergetikaning tarkibi va ahamiyati. Issiqlik elektr stansiyalar. Ularning hududiy joylashishiga ta'sir etuvchi omillar. Atom elektr stansiyalari va ularning joylashishiga ta'sir ko'rsatuvchi tabiiy- iqtisodiy omillar. GES lar, ularning joylashishining o'ziga xos xususiyatlari. Muqobil energiya manbalari. O'zbekiston Respublikasida elektroenergetika sanoatining rivojlanish istiqbollari.
6-mavzu. Metallurgiya sanoati. Metallurgiya sanoatini o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Majmuaning asosiy tarmoqlari va ularning geografiyasi. Metallurgiya sanoati bilan bog'liq texnologik jarayonlar. Metallurgiya sanoatining davlatlar va mintaqalar iqtisodiyoti rivojidagi ahamiyati. Qora va rangli metallurgiya sanoatining asosiy ishlab chiqarish bosqichlari. Mazkur sanoat tarmog'ining rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar. Metallurgiya sanoati tarmoqlari rivojining atrof-muhitga ta'siri. O'zbekistonda Metallurgiya sanoatining rivojlanish xususiyatlari.
7-mavzu. Mashinasozlik sanoati.

Mashinasozlik sanoatini o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Majmuaning asosiy tarmoqlari va ularning geografyasi. Mashinasozlik sanoati rivojida TMKlar ta'siri. Mazkur majmuaning davlatlar va mintaqalar iqtisodiyoti rivojida ahamiyati. Ushbu majmua tarmoqlarining hududiy joylashuviga ta'sir etuvchi omillar. Og'ir mashinasozlik tarmoqlari. O'rta mashinasozlik tarmoqlari. Aniq mashinasozlik tarmoqlari. Umumiy mashinasozlik tarmoqlari. Avtomobilsozlik. Elektrotexnika. Elektronika. Metall buyumlar tayyorlash. O'zbekistonda Mashinasozlik sanoatining rivojlanish xususiyatlari.

8-mavzu. Kimyo sanoati

Kimyo sanoatini o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Majmuaning asosiy tarmoqlari va ularning geografyasi. Kimyo sanoati rivojida FTTning ta'siri. Ushbu majmua bilan bog'liq texnologik jarayonlar. Mazkur majmuaning davlatlar va mintaqalar iqtisodiyoti rivojida ahamiyati. Majmua tarmoqlarining hududiy joylashuviga ta'sir etuvchi omillar. Asosiy kimyo. Organik sintez. Polimerlar kimyosi. Kimyo sanoati tarmoqlari rivojining atrof-muhitga ta'siri. O'zbekistonda Kimyo sanoatining rivojlanish xususiyatlari.

9-mavzu. Qurilish materiallari va o'rmon sanoati.

O'rmon va yog'ochsozlikmajmuasi hamda qurilish materiallari ishlab chiqarish sanoatlarini o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Ularning asosiy tarmoqlari, geografyasi va ular bilan bog'liq texnologik jarayonlar. Mazkur majmuaning davlatlar va mintaqalar iqtisodiyoti rivojida ahamiyati. O'rmon va yog'ochsozlik majmuasi hamda qurilish materiallari ishlab chiqarish sanoatlarining hududiy joylashuviga ta'sir etuvchi omillar. Asosiy o'rmon mintaqalari. Sellyuloza qog'oz sanoati. Sement sanoati. Temir-beton konstruksiyalari sanoati. O'rmon va yog'ochsozlik majmuasi hamda qurilish materiallari ishlab chiqarish sanoatlari rivojining atrof-muhitga ta'siri. O'zbekistonda O'rmon va yog'ochsozlik majmuasi hamda qurilish materiallari ishlab chiqarish sanoatlarining rivojlanish xususiyatlari.

10-mavzu. Yengil va oziq-ovqat sanoati

Yengil sanoatini o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Yengil sanoatining asosiy tarmoqlari va ularning geografyasi. Ushbu sanoat bilan bog'liq texnologik jarayonlar. Yengil sanoatda kombinatlashuvning ahamiyati. Mazkur sanoat tarmoqlarining davlatlar va mintaqalar iqtisodiyoti rivojida ahamiyati. Yengil sanoat tarmoqlarining hududiy joylashuviga ta'sir etuvchi omillar. To'qimachilik sohalari. Charn poyabzal sanoati. Tikuvchilik. Xom ashyo bilan bog'liq tarmoqlari. Yengil sanoat tarmoqlari rivojining atrof-muhitga ta'siri. O'zbekistonda yengil sanoatning rivojlanish xususiyatlari.

Oziq-ovqat sanoatini o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Oziq-ovqat sanoatining asosiy tarmoqlari va ularning geografyasi. Ushbu sanoat bilan bog'liq texnologik jarayonlar. Mazkur sanoat tarmoqlarining davlatlar va mintaqalar iqtisodiyoti rivojida ahamiyati. Oziq-ovqat sanoat tarmoqlarining hududiy joylashuviga ta'sir etuvchi omillar. Iste'molchi bilan bog'liq oziq-ovqat sanoati tarmoqlari. Xom ashyo bilan bog'liq oziq-ovqat sanoati tarmoqlari. Oziq-ovqat sanoat tarmoqlari rivojining atrof-muhitga ta'siri. O'zbekistonda oziq-ovqat sanoatning rivojlanish xususiyatlari.

11-mavzu. Qishloq xo'jaligi geografyasi va agrogeografik tadqiqotlar.

Qishloq xo'jaligining eng qadimiy ishlab chiqarish tarmog'i ekanligi. Qishloq xo'jaligi ekinlarning kelib chiqishi va tarqalish areallari. Uni o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Qishloq xo'jaligi tarmoqlari. Qishloq xo'jaligini rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar. FTTning soha rivojida o'rni. "Yashil inqilob". Qishloq xo'jaligi va uning iqtisodiyotda tutgan o'rni. Qishloq xo'jaligi geografiasining nazariy masalalari. Qishloq xo'jaligi va sanoat integratsiyasi. Agrosanoat majmuasi.

12-mavzu. Dehqonchilik va chorvachilik tarmog'i.

Dehqonchilik tarmog'ining qishloq xo'jaligida o'rni. Uni o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Tarmoqning asosiy sohalari va ularning geografyasi. Dehqonchilik sohalari rivojida irrigatsion inshootlarning ahamiyati. Dehqonchilik tarmog'i rivojlanishining ekologiyaga ta'siri. Dehqonchilik tarmog'i yo'nalishlari rivojlanishda tabiiy sharoit hamda iqlimiy resurs omillarining ahamiyati. Shu bilan birgalikda uning yengil va oziq-ovqat sanoati rivojida o'rni va o'ziga xos xususiyatlar ham ochib berish. O'zbekistonning qadimiy dehqonchilik areallaridan biri ekanligi.

Chorvachilik tarmog'ining qishloq xo'jaligida o'rni. Uni o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Tarmoqning asosiy sohalari va ularning geografyasi. Dehqonchilik sohalari rivojida yem-xashak bazasining ahamiyati. Chorvachilik tarmog'i rivojlanishining ekologiyaga ta'siri. Chorvachilik tarmog'i yo'nalishlari rivojlanishda tabiiy sharoit hamda iqlimiy resurs omillarining ahamiyati. Shu bilan birgalikda uning yengil va oziq-ovqat sanoati rivojida o'rni va o'ziga xos xususiyatlar ham ochib berish. O'zbekistonda chorvachilik tarmoqlarining rivojlanishi.

13-mavzu. Qishloq xo'jalik rayonlari

Qishloq xo'jaligi rayonlarini o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati. Qishloq xo'jaligida rayonlashtirishni amalga oshirishning asosiy mezonlari. Qishloq xo'jaligi rayonlarini ajratishda tabiiy sharoit va iqlimning roli. Qishloq xo'jalik rayonlari ixtisoslashuvi va ularning xalqaro geografik taqsimotga ta'siri. Ekstensiv qishloq xo'jaligi. Intensiv qishloq xo'jaligi. O'zbekistonda qishloq xo'jalik rayonlarining ajratilishi.

14-mavzu. "Yashil iqtisodiyot"ga o'tishning zaruriyati, tamoyillari va dastaklari

Barqaror rivojlanishni ta'minlashda "yashil iqtisodiyot"ning o'rni; "Yashil iqtisodiyot" konsepsiyasining mohiyati va rivojlanish bosqichlari; "Yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirish yo'nalishlari. Resurslarning cheklanganligi va "yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati; "Yashil iqtisodiyot"ga o'tish tamoyillari; "Yashil iqtisodiyot"ga o'tish siyosatining dastaklari; "Yashil iqtisodiyot"ning axborot resurslari va "yashil iqtisodiyot" uchun inson kapitalini rivojlantirish. Jahon mamlakatlarida "yashil o'sish"ni ta'minlash modellari va "yashil iqtisodiyot"ga o'tishning xorij tajribasi

15-mavzu. O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirish va rivojlantirish bosqichlari

O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasi: zaruriyati, maqsadi, tamoyillari va vazifalari; Mamlakat iqtisodiyotining energiya samaradorligini oshirish yo'nalishlari; Tiklanadigan energiya manbalarini o'zlashtirish istiqbollari; Iqlim o'zgarishlari oqibatlariga moslashish va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish yo'llari; "Yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirishning moliyaviy va nomoliyaviy mexanizmlarini ishlab chiqish. Qishloq xo'jaligini "yashil iqtisodiyot" asosida rivojlantirish muammolari. O'zbekistonda "yashil energetika"ni rivojlantirish istiqbollari.

III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Sanoat va qishloq xo'jaligi geografyasi" fanining o'rganish maqsadi va vazifalari, obyekti, predmeti.
2. Ishlab chiqarish tarmoqlarini shakllanish va rivojlanish bosqichlari.
3. Ishlab chiqarishni tashkil etish shakllari.
4. Ishlab chiqarishni joylashtirishga ta'sir etuvchi omillar.
5. Yoqilg'i va elektro-energetika energetika sanoati.
6. Qora metallurgiya va rangli metallurgiya sanoati.
7. Mashinasozlik sanoati.
8. Kimyo sanoati.
9. Qurilish materiallari va o'rmon sanoati.
10. Yengil va oziq-ovqat sanoati.
11. Qishloq xo'jaligi geografyasi va agrogeografik tadqiqotlar
12. Dehqonchilik va chorvachilik tarmog'i.
13. Qishloq xo'jaligi rayonlari tiplarga ajratishni o'rganishning ilmiy va amaliy ahamiyati.
14. "Yashil iqtisodiyot"ga o'tishning zaruriyati, tamoyillari va dastaklari
15. O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirish va rivojlantirish bosqichlari

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Ishlab chiqarishni joylashtirishga ta'sir etuvchi omillar.
2. Sanoat tarmoqlarining hududiy joylashuv xususiyatlari.
3. O'zbekiston tog'-kon sanoati
4. Yoqilg'i sanoati
5. Tog'-kon sanoati rivojlanishining zamonaviy muammolari
6. Mashinasozlik sanoati asosiy tarmoqlari
7. Yengil sanoat va uning asosiy tarmoqlari
8. Rangli metallurgiya sanoati rivojlanishining zamonaviy muammolari
9. Qora metallurgiya sanoati rivojlanishining hududiy jihatlari
10. O'rmon va yog'ochsozlik sanoati rivojlanishining o'ziga xos jihatlari
11. Qurilish materiallari ishlab chiqarish sanoatiga xos xususiyatlar
12. Kimyo sanoati rivojlanishining zamonaviy muammolari
13. Oziq-ovqat sanoati rivojlanishining o'ziga xos jihatlari
14. Sanoat tarmoqlarini hududiy joylashtirishni asoslari
15. Ko'mir sanoatining ishlab chiqarish tarmoqlari orasidagi o'ri
16. Gaz sanoati rivojlanishining zamonaviy muammolari
17. Sanoatining ishlab chiqarish tarmoqlari orasidagi o'ri
18. Elektr energetika sanoatining asosiy tarmoqlari
19. Qishloq xo'jaligi tarmoqlari hududiy rivojlanish xususiyatlari
20. Dehqonchilik va uning iqtisodiy ahamiyati
21. Chorvachilik va uning muhim tarmoqlari
22. Texnika ekinlar geografyasi
23. Mashinasozlik sanoatining zamonaviy turlari
24. Donli ekinlar geografyasi
25. Qishloq xo'jaligi rayonlari tiplari
26. Noan'anaviy energiya olish turlari
27. Ishlab chiqarish tarmoqlarini shakllanish va rivojlanish bosqichlari
28. Yashil inqilob tarixi
29. O'zbekiston avtomobilsozligi rivojlanish tarixi
30. O'zbekiston qishloq xo'jaligi rivojlanish xususiyatlari

31. "Yashil iqtisodiyot" fan sifatida o'z shakllanish tarixi va rivojlanish bosqichlar	
32. "Yashil iqtisodiyot"ni tavsiflovchi ko'rsatkichlar tizimini aniqlash bo'yicha mavjud yondashuvlar	
33. "Yashil energetika" barqaror iqtisodiy rivojlanish omili sifatida	
34. Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda – "yashil iqtisodiyot"ning o'rni	
35. Jahonda organik qishloq xo'jaligi tushunchasi, rivojlanish ko'rsatkichlari va organik mahsulotlar yetishtirish usullari	
36. Ekologik muammolarning mohiyati, kelib chiqish sabablari, oqibatlari va hal etish yo'llari	
37. O'zbekistonda "Yashil energetika" sohasidagi barqaror rivojlanish tendensiyalari.	
38. Yashil iqtisodiyotni rag'batlantirishga qaratilgan mavjud meyoriy-huquqiy hujjatlar	
39. Rivojlangan mamlakatlarda "yashil o'sish"ni ta'minlash modellari	
40. "Yashil texnologiyalar"ni joriy etishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash bo'yicha ahamiyatga molik tajribalar	
41. Rivojlanayotgan mamlakatlarda barqaror rivojlanishni ta'minlash va "yashil iqtisodiyot"ga o'tish muammosi	
42. Jahon amaliyotida "aqlii shahar"lar amalga oshirilayotgan loyihalar va qo'llanilayotgan texnologiyalar samaradorligi	
43. "Yashil o'sish" konsepsiyasiga tarafdorlar va unga qarshi yondashuvlar.	
44. O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirish bosqichlari va istiqbollari	
45. Mamlakatimizda energiya resurslari iste'molini diversifikatsiyalash va muqobil energiya manbalaridan foydalanishni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	
46. MDH mamlakatlarida "yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirish milliy dasturlarini qiyosiy tahlili	
47. Rivojlangan mamlakatlarda "yashil iqtisodiyot"ga o'tish dasturlari: umumiy va farqli jihatlari.	
48. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2019-2030 yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Qarorida belgilangan vazifalar va ularning mohiyati	
49. "Yashil iqtisodiyot"ni qo'llab-quvvatlashning moliyaviy va nomoliyaviy mexanizmi va amalga oshirish dastaklari	
50. Jahon mamlakatlarida "yashil o'sish"ni ta'minlash modellari va "yashil iqtisodiyot"ga o'tishning xorij tajribasi	
V. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - fanning mazmuni, mohiyati, maqsadi va vazifalari, ishlab chiqarish tarmoqlari to'g'risidagi asosiy tushunchalar, sanoat, qishloq xo'jaligi va	

transport tarmoqlarining o'zaro bog'liqlik darajasi, ularning tarixiy rivojlanish xususiyatlari haqida bilimga ega bo'lishi ; - talaba moddiy ishlab chiqarish tarmoqlarining tarkibiy tuzulishini, tarmoqlarning joylashuv xususiyatlari, rivojlanishi uchun zarur bo'ladigan omillarni aniqlay olishni ko'nikmalariga ega bo'lishi ; - talaba moddiy ishlab chiqarish tarmoqlarining rivojlanishi darajasini aniqlash, ishlab chiqarilgan mahsulotlar samaradorligini hisoblash, tarmoqlarning kelajakda o'sish suratlarni prognozlash tira olish malakalariga ega bo'lishi kerak.	
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruza; • keys-stadi; • individual loyihalar; • taqdimotlar qilish; • guruhlarda ishlash; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish;
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	VIII. Asosiy adabiyotlar 1. Egamberdiyeva U.T., Rajabov F.T., Namozov J.A. Sanoat va qishloq xo'jaligi geografiyasi. Chirchiq, 2023. 2. Egamberdiyeva U.T. Sanoat geografiyasi. T., Fan va texnologiya, 2019. 3. Safarova N., Amanbayeva Z., G'aparov A. Moddiy ishlab chiqarish asoslari. O'quv qo'llanma Toshkent, 2013. 4. Soliyev A. O'zbekiston Geografiyasi (O'zbekiston iqtisodiy-ijtimoiy geografiyasi). Toshkent, "Universitet", 2014 5. A.V.Вахабов, III.X.Хажикаев ва бошқалар. Яшил иктисодиёт Дарслик. / Т.: "Universitet", 2020. – 262 б. IX. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11. 2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O'zbekiston, 2016. – 56 b.

	3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. www.lex.uz. 4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 4 октябрдаги "2019 — 2030 йиллар даврида Ўзбекистон Республикасининг "яшил" иктисодиётга ўтиш стратегиясини тасдиqlаш тўғрисида"ги ПҚ-4477-сон Қарори 5. Soliyev A., Maxamadaliyev R. Iqtisodiy geografiya asoslari. Toshkent, Universitet, 1996. 6. Kurbonmurotov R. «Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti asoslari». Toshkent-1995. 7. To'xtiyev N., va boshqalar. O'zbekiston iqtisodiyoti asoslari. "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi" T.: 2006. 8. Rodrigue, J-P (ed). The Geography of Transport Systems. UK, London. Third Edition, Routledge. 416 pages. ISBN: 978-0-415-82254-1Elektron ta'lim resurslari 9. Иминов Т.К., Вахабов А.В., Тешабоев Т.З., Бутабоев М.Т. "Зелёная экономика" как основа устойчивого развития. Монография. — Т.: "Aloqachi", 2019. — 480 с. X.Axborot manbaalari: 1. www.ziyounet.uz 2. www.nuu.uz 3. www.prg.org 4. www.geographyabout.com 5. www.cspi.uz 6. www.lib.cspi.uz
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023-yil "29" <u>avgust</u> dagi qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma'sul: J.A.Namozov – CHDPU, "Geografiya" kafedrasi dotsenti, geografiya fanlari bo'yicha falsafa doktori,(PhD).
9.	Taqrizchilar: M.I.Nazarov – Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy Universiteti Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya kafedrasi dotsenti: g.f.n., dots. L.Z.Ibragimov – SamDU, "Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi professori v.b., g.f.d., dots.